

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.04.082>

УДК 346.7

Олег КУЛИК, канд. юрид. наук,
доцент кафедри міжнародного права та галузевих правових дисциплін,
Київський університет права Національної академії наук України, докторант
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», м. Київ, Україна
 orcid.org/0000-0003-1195-9869

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ УМОВИ ЛЕГІТИМАЦІЇ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ПОСЛУГ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБОРОТОМ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Ключові слова: віртуальні активи, ринок віртуальних активів, постачальник послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, легітимація господарської діяльності, легалізація господарської діяльності.

Проаналізовано загальні та спеціальні умови легітимації постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів. Виявлено, що така легітимація — це проходження юридичних процедур, спрямованих на поетапне підтвердження законності входження постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів до сфери господарювання, набуття ними господарської правосуб'єктності, необхідної для законного здійснення господарської діяльності, і надання послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів. Зазначена легітимація проявляється у виконанні передбачених законодавством загальних і спеціальних умов легітимації. Загальною обов'язковою умовою такої легітимації є його державна реєстрація як суб'єкта господарювання. Спеціальними умовами зазначеної легітимації є: спеціальна державна реєстрація (для всіх постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів); ліцензування (для тих постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, що одночасно є банками чи небанківськими фінансовими установами).

Вступ. Постачальники послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів (далі *VASP*) посідають чільне місце серед учасників цього ринку. Фахівці Світового Банку підсумували, що за призначенням *VASP* — це підприємство, яке здійснює один або кілька видів діяльності чи операцій з віртуальними активами, для або від імені іншої фізичної чи юридичної особи [1, с. 22]. А. Гоналвеш (Gonzalves) та Д. Бекер (Becker) зазначили, що один із аспектів, які викликають занепокоєння у посадових осіб *VASP*, є те, що вони повинні будуть подати запит компетентним державним органам для отримання дозволу на провадження такої діяльності [2, с. 164], що, тим не менш, є цілком логічним, адже для провадження *VASP* має пройти процедуру

Цитування: Кулик О. Загальні та спеціальні умови легітимації постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів. *Економіка та право*. 2024. № 4. С. 82—89. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.04.082>

легітимації. З цього приводу Б.В. Деревянко звертає увагу на те, що «гравці на ринку криптовалюти» мають відповідати певним визначеним державою вимогам і пройти певні процедури легітимації, отримавши визнання як повноправний учасник господарської діяльності. Саме цю ознаку вчений вважає «вузьким місцем», оскільки чинне нормативне регулювання не дозволяє *VASP* офіційно функціонувати як суб'єкту господарювання, проте згодом значна їх частина легітимізується і отримує статус суб'єкта господарювання [3, с. 171]. За таких умов питання легітимації *VASP* набувають актуальності, адже суб'єкти господарювання, охочі бути *VASP*, зацікавлені у встановленні чіткого порядку допуску до провадження господарської діяльності.

Загальні положення щодо легітимації суб'єктів господарювання містяться в Господарському кодексі України, а деякі спеціальні умови стосовно *VASP* закріплені у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та Законі України «Про віртуальні активи». Проте останній досі не набрав чинності, тому законодавче регулювання цього питання має фрагментарний і непослідовний характер.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання легітимації суб'єктів господарювання протягом тривалого часу було в фокусі багатьох представників юридичної науки. Серед учених, які досліджували ці питання, слід згадати О.М. Вінник, О.В. Гарагонича [4, 5], В.К. Мамутова, О.П. Подцерковного [6], Н.О. Саніахметову [7], Л.В. Хомко [8, 9], В.С. Щербину [10]. Однак проблеми легітимації *VASP* науковці не розглядали, що вказує на актуальність порушеного питання і доцільність його вивчення.

Постановка завдання. Метою цього дослідження є обґрунтування пропозицій щодо уточнення поняття та конкретизації загальних і спеціальних умов легітимації постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів.

Результати дослідження. У словнику української мови термін «легітимація» визначено як «визнання чи підтвердження законності якогонебудь права або повноваження; документ,

який підтверджує це право або повноваження»¹ [11, с. 461]. Таке тлумачення дає підстави для висновку, що, згідно з первинним розумінням, легітимацією є визнання чи підтвердження відповідності закону.

У практикумі з господарського права за загальною редакцією А.Г. Бобкової зазначено, що легітимність існування — факт офіційного визнання суб'єкта господарювання серед інших суб'єктів правовідносин. А основним етапом легітимації суб'єктів господарювання є їх державна реєстрація в порядку, встановленому законом, постановці на статистичний, податковий та інший облік. У процесі обрання певних видів господарської діяльності ця ознака реалізується в отриманні відповідних дозвільних документів [11, с. 104].

В.С. Щербина зазначив, що термін «утворення» суб'єкта господарювання передбачає врегульовані нормами господарського права умови фактичного виникнення та легітимації суб'єкта господарювання, суб'єкта права [10, с. 119].

На думку О.П. Подцерковного, легітимація господарської діяльності — це підтвердження в різних життєвих ситуаціях законності здійснення господарської діяльності суб'єктом господарювання за результатами перевірки його правовстановних та дозвільних документів і самої діяльності на предмет відповідності вимогам законодавства, а легалізація господарської діяльності означає наділення суб'єкта господарювання необхідними юридичними документами, що дозволяють йому законно провадити господарську діяльність [6, с. 74].

Тобто термін «легітимація» тісно пов'язаний із терміном «легалізація». Як зазначає О.В. Роженко, ці терміни справді тісно пов'язані, хоч і мають різні предмети узаконення: це право чи повноваження, акт або дія. Для того, щоб почати господарську діяльність з додержанням установлених приписів, суб'єкт господарювання має набути право на це, а саме легітимізуватись, після чого він отримує змогу реалізувати це право на законних підставах [12, с. 338].

Д.Г. Манько зазначив, що процедура легітимації юридичної особи охоплює: виникнення

¹ Словник української мови: в 11 т. / за ред. І.К. Білодіда; Інститут мовознавства АН УРСР. Київ: Наук. думка, 1970—1980. Т. 4. URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh/легітимація

інтересу (необхідності) — набуття розуміння форми (організаційно-правової, податкової звітності тощо) — досягнення згоди за основними умовами (цілі, назва тощо) — вираження волі в конкретних юридичних документах (протокол загальних зборів № 1, Статут та ін.). Легалізацію юридичної особи цей науковець розуміє як дію уповноваженого суб'єкта, результатом якої є документально оформлений дозвіл на провадження певної діяльності у підприємницькій сфері (її реєстрація) [13].

Наприклад, Л.В. Хомко вважає ліпшим, у розумінні дотримання процедур для оформлення провадження підприємницької діяльності, термін «легітимація», оскільки йдеться саме про право на її здійснення. Після легітимації суб'єкт господарювання починає реалізовувати своє право на здійснення господарської діяльності на законних підставах. Дослідниця пропонує розуміти легітимацію суб'єкта господарської діяльності як узаконення здійснення господарської діяльності, тобто фактичне отримання суб'єктом господарювання права на здійснення господарської діяльності в порядку, визначеному законодавством. Саме у процесі легітимації суб'єктів господарювання відбувається підтвердження державою законності входження відповідних осіб у господарські відносини [8, с. 144].

Фактично, такий саме підхід відображений у праці С.І. Юшиної, яка визначає легітимацію зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання як узаконення здійснення зовнішньоекономічної діяльності певним суб'єктом господарювання, тобто фактичне отримання суб'єктом господарювання права на здійснення зовнішньоекономічної діяльності в порядку, визначеному законодавством [14, с. 131].

Такої ж думки дотримується О.В. Гарагонич, зазначаючи, що точнішим у розумінні сукупності процедур, необхідних для вступу акціонерних товариств у сферу господарських відносин як суб'єкта права, є термін «легітимація», оскільки йдеться про визнання за ними права на здійснення господарської діяльності і господарської правосуб'єктності. Якщо легітимність є властивістю / якістю суб'єкта господарювання, що визначає можливість реалізації господарської правосуб'єктності, то процес набуття такої властивості / якості є легітимацією суб'єкта господарювання.

Учений додає, що у процесі державного підтвердження законності входження суб'єктів господарювання до сфери господарського обігу легітимація і легалізація співвідносяться як ціле і частина [4, с. 99].

Аналогічний підхід щодо визначення легалізації як державної реєстрації у процесі державного підтвердження законності входження суб'єктів у відповідні сфери правовідносин простежується в позиції Верховного Суду України, викладеній у п. 18 постанови Пленуму від 25.04.2003 № 3 «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності», де легалізація (державна реєстрація) суб'єкта підприємництва розкрита як підписання та нотаріальне посвідчення установчих документів, призначення на посаду керівника підприємства тощо [15].

Наведене дає змогу говорити саме про легітимацію *VASP* та підсумувати, що після легітимації *VASP* як суб'єкта господарювання, наділеного господарською правосуб'єктністю, останній на законних підставах набуває можливість реалізовувати своє право на здійснення господарської діяльності.

З урахуванням викладених підходів можна зробити висновок, що легітимація *VASP* — це проходження юридичних процедур, спрямованих на поетапне підтвердження законності входження *VASP* до сфери господарювання, набуття ними господарської правосуб'єктності, необхідної для законного здійснення господарської діяльності, і надання послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів.

Н.О. Саніахметова дійшла висновку, що легітимація суб'єктів підприємницької діяльності в Україні може охоплювати: один елемент — державну реєстрацію (для заняття видами діяльності, що не потребують ліцензування або патентування); два елементи — державну реєстрацію і ліцензування (для заняття видами діяльності, що потребують ліцензування); три елементи — державну реєстрацію, ліцензування і патентування (для заняття видами діяльності, що потребують ліцензування і патентування). Отже, для заняття легітимною підприємницькою діяльністю суб'єкт підприємництва має пройти державну реєстрацію, а для здійснення певних, передбачених законодавством, видів діяльності, — додатково ліцензування чи патентування. Загальною

умовою здійснення підприємницької діяльності будь-яким суб'єктом, незалежно від його організаційно-правової форми і виду здійснюваної діяльності, є державна реєстрація, а ліцензування і патентування є спеціальними умовами здійснення деяких видів підприємництва [7, с. 49].

У такому контексті можна зробити проміжний висновок, що легітимація *VASP* проявляється у виконанні передбачених законодавством умов легітимації (загальних і спеціальних).

Так, загальною умовою є державна реєстрація як юридичної особи. На думку Л.Ю. Снісаренко, адекватну легітимацію суб'єктів господарювання забезпечує правильне визначення організаційно-правової форми суб'єкта, що істотно впливає на забезпечення їх функціонування [16]. З цим варто погодитись, однак законодавець зараз не висуває вимог щодо обрання *VASP* конкретної організаційно-правової форми.

О.Ю. Кампі звернув увагу, що у більшості випадків легітимація суб'єктів господарювання обмежується державною реєстрацією, однак спостерігається тенденція, коли законодавець пред'являє суворіші вимоги до порядку створення юридичних осіб, що займаються виключними видами діяльності. Такого твердження вчений дійшов на підставі аналізу положень Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців», а саме в тому, що ч. 2 ст. 3 цього ж нормативно-правового акта закріплює правило, згідно з яким законом можуть бути встановлені особливості державної реєстрації об'єднань громадян (зокрема професійних спілок), благодійних організацій, партій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, банків, торгово-промислових палат, фінансових установ (зокрема кредитних спілок), бірж, а також інших установ та організацій. Отже, для деяких юридичних осіб специфіка державної реєстрації може бути визначена іншими законами [17, с. 142].

Щодо *VASP* такі особливості державної реєстрації законом не встановлені. Тому, відповідно до ч. 2 ст. 19 ГК України, однією із загальних умов легітимації *VASP* є державна реєстрація, що полягає у засвідченні державним реєстратором факту створення *VASP* шляхом внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру.

Загальний порядок державної реєстрації *VASP* визначений Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців», який, зокрема, визначає: 1) суб'єкта, уповноваженого державою на здійснення державної реєстрації (п. 14 ч. 1 ст. 1, ст. 6); 2) документи, необхідні для державної реєстрації, (ст. 17); 3) строк державної реєстрації (п. 1 ч. 1 ст. 26); 4) місце державної реєстрації (ч. 2 ст. 4); 5) спосіб державної реєстрації (п. 8 ч. 2 ст. 25).

Загальною умовою легітимації, обов'язковою для підтвердження законності входження до сфери господарського обігу як суб'єкта господарювання будь-якого *VASP*, є його державна реєстрація як суб'єкта господарювання.

Тим не менш, як зазначено вище, умови легітимації можуть також бути спеціальними. Наприклад, Л.В. Хомко звернула увагу, що оскільки ломбард є фінансовою установою, процес його легітимації відбувається фактично в два етапи. Перший — державна реєстрація юридичної особи у державного реєстратора. Другий — реєстрація ломбарду як фінансової установи шляхом внесення відповідних даних до реєстру фінансових установ, із подальшим отриманням свідоцтва про реєстрацію фінансової установи [9, с. 147]. Така умова легітимації у юридичній літературі називається спеціальною державною реєстрацією [5, с. 43].

Діяльність постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, допускається виключно за умови отримання дозволу на надання послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів відповідного виду. Суб'єктам господарювання дозволено провадити більше одного виду діяльності постачальника послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, за умови отримання дозволу на надання кожного відповідного виду послуг, пов'язаних із цим оборотом (чч. 2, 3 ст. 18 Закону України «Про віртуальні активи»).

Для отримання такого дозволу законодавством встановлені певні спеціальні вимоги:

1) засновники, власники істотної участі, кінцеві бенефіціарні власники та керівники постачальника послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, повинні мати бездоганну ділову репутацію відповідно до законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

2) заявник зобов'язаний розкрити інформацію про свою структуру власності, яка дає змогу виявити кінцевих бенефіціарних власників заявника або їх відсутність, у порядку та за формою, встановленими Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

3) статутний капітал заявника не може бути сформовано за рахунок коштів, джерело яких неможливо підтвердити на підставі офіційних документів або їх копій, засвідчених у встановленому порядку (ч. 4 ст. 19 Закону України «Про віртуальні активи»).

Як передбачено ч. 13 ст. 19 Закону України «Про віртуальні активи», відомості про видачу, переоформлення, анулювання дозволу на надання послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, вносить до Державного реєстру поставальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

До особливих умов легітимації *VASP* належить спеціальна державна реєстрація, що полягає у внесенні товариств до відповідного реєстру суб'єктів господарювання, що надає їм право здійснювати певний вид господарської діяльності згідно з Законом України «Про віртуальні активи».

Тим не менш, для певних *VASP*, що одночасно є банками чи небанківськими фінансовими установами, законодавством додатково встановлена така особлива умова легітимації як наявність банківської ліцензії (для банків) та ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій (для небанківських фінансових установ). Відповідні застереження передбачені нормами ч. 16 ст. 19 Закону України «Про віртуальні активи».

З приводу ліцензій Є.В. Авер'янова у своєму дисертаційному дослідженні погодилась із тим, що в деяких випадках отримання ліцензії на здійснення певного виду діяльності є обов'язковою умовою законності входження суб'єкта господарювання на ринок. Водночас вона зазначила, що тлумачення ліцензування господарської діяльності як елемента легітимації не відображає повною мірою мети ліцензування господарської діяльності та його суті, радше вказує на один із наслідків ліцензування [18, с. 31—32]. На важливості ліцензування наголошували А.Г. Бобкова та В.В. Манзюк у контексті того, що скасування вимоги щодо ліцензування туристичних агентів без введення

будь-якої альтернативи стосовно гарантій прав туристів, обліку таких суб'єктів, контролю за їхньою діяльністю, відповідальності тощо сприяє дезорганізації ринку туристичних послуг, який і без того потребував вищого рівня організації [19, с. 61]. Видається, що і ринок віртуальних активів потребує високого рівня організації, тим паче, що вимоги ліцензування встановлені не для всіх *VASP*, а лише для тих, що є банками чи небанківськими фінансовими установами.

Отже, отримання відповідної ліцензії на здійснення певного виду діяльності є обов'язковою умовою законності входження такого суб'єкта господарювання як *VASP* на ринок віртуальних активів, що дає підстави розглядати це як спеціальну умову легітимації.

Можна підсумувати, що спеціальними умовами легітимації, необхідними для державного підтвердження законності входження до сфери господарювання *VASP*, які здійснюють певні види господарської діяльності, є: спеціальна державна реєстрація, що полягає в отриманні дозволу (для всіх *VASP*) та ліцензування (для тих *VASP*, що одночасно є банками чи небанківськими фінансовими установами).

Як один із етапів створення нового суб'єкта у сфері міського транспорту В.В. Волік називає факт державного підтвердження законності його входження в господарську сферу і здійснення господарської діяльності. Саме на цій стадії відбувається державна реєстрація суб'єкта. Також на цій стадії відбувається процедура ліцензування суб'єкта — якщо суб'єкт у сфері міського транспорту буде здійснювати діяльність з перевезення пасажирів на автобусному маршруті, то після отримання суб'єктом відповідної ліцензії він повинен взяти участь у конкурсі на перевезення пасажирів, і у разі, якщо переможе й отримає маршрути та необхідні для початку роботи дозволи, можна говорити про завершення процесу легітимації суб'єкта у сфері міських перевезень [20, с. 320—321].

Тому після державної реєстрації та дотримання спеціальної державної реєстрації й ліцензування (у передбачених законом випадках) процес легітимації *VASP* завершується.

Висновки. Виконане дослідження дає підстави для висновку, що легітимація поставальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, — це проходження юридичних процедур, спрямованих на поетапне підтверд-

ження законності входження постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, до сфери господарювання, набуття ними господарської правосуб'єктності, необхідної для законного здійснення господарської діяльності, і надання послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів.

Легітимація постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, проявляється у виконанні передбачених законодавством умов легітимації (загальних і спеціальних). Загальною умовою легітимації, обов'язковою для підтвердження законності входження до сфери господарського обігу як суб'єкта господарювання будь-якого постачальника послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, є його державна реєстрація

як суб'єкта господарювання. Спеціальними умовами легітимації, необхідними для державного підтвердження законності входження до сфери господарювання постачальників послуг, пов'язаних зі оборотом віртуальних активів, є: спеціальна державна реєстрація (для всіх постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів); ліцензування (для тих постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів, що одночасно є банками чи небанківськими фінансовими установами).

Подальші дослідження з цього напрямку доцільно присвятити аналізуванню зарубіжного досвіду легітимації постачальників послуг, пов'язаних із оборотом віртуальних активів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. World Bank Group. Virtual assets and virtual asset service providers ml/ tf risk assessment tool. Guidance manual. 2022. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/8b245bb1-748a-54ec-b331-91f26a8d79fa/download> (дата звернення: 11.08.2024).
2. Becker D., Gonçalves A. The impacts of the Brazilian Cryptoassets Law in NFT solutions. *International Journal of Law in Changing World, Special Issue NFTs*. 2023. P. 153—170. <https://doi.org/10.54934/ijlcw.v2i3.37>
3. Дерев'янко Б. Про порівняння господарської діяльності з видобутком криптовалюти («майнінгом») та здійсненням операцій із нею. *Право України*. 2018. № 5. С. 164—175. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/14023/1/article-pravoukr-pravo_2018_5-2018-5-pravo_2018_5_sl1.pdf (дата звернення: 11.08.2024).
4. Гарагонич О.В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2020. 466 с. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/122/Гарагонич%20О.В.%20Госп%20правосуб%20АТ.%20Монографія.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 11.08.2024).
5. Гарагонич О.В. Особливості господарської правосуб'єктності акціонерних товариств у сфері спільного інвестування. *Вісник господарського судочинства*. 2014. № 5. С. 40—48.
6. Подцерковний О.П. Господарське право. 2019. URL: <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=205580> (дата звернення: 11.08.2024).
7. Господарське право України: Навчальний посібник / за заг. ред. Н.О. Саніахметової. Харків: Одиссей, 2005. 608 с.
8. Хомко Л.В. Легітимація суб'єктів підприємницької діяльності: сутність та законодавче забезпечення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2016. Вип. 1. С. 142—151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2016_1_19 (дата звернення: 11.08.2024).
9. Хомко Л.В., Зозуля Н.В. Правові засади створення ломбардів в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2017. Вип. 2. С. 144—153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2017_2_17 (дата звернення: 11.08.2024).
10. Щербина В.С. Господарське право: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 640 с. URL: <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2018/02/Господарське-право-Щербініна-В-С.pdf> (дата звернення: 11.08.2024).
11. Господарське право: практикум / за заг. ред. А.Г. Бобкової. Харків: Право, 2018. 592 с.
12. Роженко О.В. Узаконення господарської діяльності: визначення та сутність. *Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф.* (Кривий Ріг, 28 трав. 2021). Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2021. С. 338—340. URL: https://if.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/ЗБІРНИК-ТЕЗ-КОНФЕРЕНЦІЇ_-28_05_2021_ДЮІ_МВСУ.pdf#page=338 (дата звернення: 11.08.2024).
13. Манько Д.Г. Легітимація і легалізація юридичної особи. *Актуальні проблеми держави і права: зб.наук. пр.* Одеса: Юридична література, 2012. С. 85—92. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/f94d544c-5d33-49f4-bec7-f545721d9f0c> (дата звернення: 11.08.2024).
14. Юшина С. Легітимація зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання: поняття та законодавче забезпечення. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 2. С. 131—137. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25086/24-Yushina.pdf> (дата звернення: 11.08.2024).

15. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 25.04.2003 № 3. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va003700-03#Text> (дата звернення: 11.08.2024).
16. Снісаренко Л.Ю. Організаційно-правова форма: поняття та практичне значення для легітимації суб'єктів економічної діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 8. URL: <http://www.dy.ayka.com.ua/?op=1&z=874> (дата звернення: 11.08.2024).
17. Кампі О.Ю. Особливості легітимації суб'єктів діяльності із спільного інвестування. *Науковий вісник Ужгородського нац. ун.-ту*. 2011. Вип. 16. С. 141–145. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/17566/1/ОСОБЛИВОСТІ%20ЛЕГІТИМАЦІЇ%20СУБ'ЄКТІВ%20ДІЯЛЬНОСТІ%20ІЗ%20СПІЛЬНОГО.pdf> (дата звернення: 11.08.2024).
18. Авер'янова Є.В. Правове регулювання ліцензування господарської діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2019. 278 с. URL: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/01/%90%22%90%F1%91_%91_%90%E7%91_%91'_%90_%90_%90%E7%91_%91_%90_%90_%90%F8.pdf (дата звернення: 11.08.2024).
19. Бобкова А., Манзюк В. Щодо відміни ліцензування турагентської. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 7. С. 59–62. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2011/07_2011.pdf (дата звернення: 11.08.2024).
20. Волік В.В. Формування та реалізація державної політики в галузі міського транспорту: адміністративно-правові засади. Дніпропетровськ: Середняк Т.К. 2016. 494 с. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/993/1/formuvannia_ta_realizatsiia.pdf (дата звернення: 11.08.2024).

Надійшла 16.08.2024

REFERENCES

1. World Bank Group. Virtual assets and virtual asset service providers ml/ tf risk assessment tool. Guidance manual. 2022. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/8b245bb1-748a-54ec-b331-91f26a8d79fa/download>
2. Becker D., Gonçalves A. The impacts of the Brazilian Cryptoassets Law in NFT solutions. *International Journal of Law in Changing World, Special Issue NFTs*. 2023. P. 153-170. <https://doi.org/10.54934/ijlcw.v2i3.37>
3. Derevianko B. Pro porivniannia hospodarskoi diialnosti z vydobutkom kryptovaliuty (“maininhom”) ta zdiisnenniam operatsii iz neiu. *Pravo Ukrainy*. 2018. No. 5. P. 164-175. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/14023/1/article-pravoukr-pravo_2018_5-2018-5-pravo_2018_5_s11.pdf [in Ukrainian].
4. Harahonych O.V. Hospodarska pravosubiektnist aktsionerlykh tovarystv: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.04. Kyiv, 2020. 466 p. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/122/Гарагонич%20О.В.%20Госп%20правосуб%20АТ.%20Монографія.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].
5. Harahonych O.V. Osoblyvosti hospodarskoi pravosub'iektnosti aktsionerlykh tovarystv u sferi spilnogo investuvannia. *Visnyk hospodarskoho sudochynstva*. 2014. No. 5. P. 40-48. [in Ukrainian].
6. Podtserkovnyi O.P. Hospodarske pravo. 2019. URL: <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=205580> [in Ukrainian].
7. Hospodarske pravo Ukrainy: Navchalnyi posibnyk / za zah. red. N.O. Saniakhmetovoi. Kharkiv: Odissei, 2005. 608 p. [in Ukrainian].
8. Khomko L.V. Lehitymatsiia sub'iektiv pidpriemnytskoi diialnosti: sutnist ta zakonodavche zabezpechennia. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Serii yurydychna*. 2016. Vyp. 1. P. 142-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2016_1_19 [in Ukrainian].
9. Khomko L.V., Zozulia N.V. Pravovi zasady stvorennia lombardiv v Ukraini. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Serii yurydychna*. 2017. Vyp. 2. P. 144-153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2017_2_17 [in Ukrainian].
10. Shcherbyna V.S. Hospodarske pravo: pidruchnyk. Kyiv: Yurinkom Inter, 2013. 640 p. URL: <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2018/02/Господарське-право-Щербініна-В-С.pdf> [in Ukrainian].
11. Hospodarske pravo: praktykum / za zah. red. A.H. Bobkovoі. Kharkiv: Pravo, 2018. 592 p. [in Ukrainian].
12. Rozhenko O.V. Uzakonennia hospodarskoi diialnosti: vyznachennia ta sutnist. *Realizatsiia prav liudyny u diialnosti pravookhoronnykh orhaniv: materialy IV Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (Kryvyi Rih, 28 trav. 2021 r.). Kryvyi Rih: DIUI MVS Ukrainy, 2021. P. 338-340. URL: https://if.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/ЗБІРНИК-ТЕЗ-КОНФЕРЕНЦІЇ_-28_05_2021_ДІУІ_МВСУ.pdf#page=338 [in Ukrainian].
13. Manko D.H. Lehitymatsiia i lehalizatsiia yurydychnoi osoby. *Aktualni problemy derzhavy i prava: zbir.nauk. pr.* Odesa: Yurydychna literatura, 2012. P. 85-92. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/f94d544c-5d33-49f4-bec7-f545721d9f0c> [in Ukrainian].
14. Yushyna S. Lehitymatsiia zovnishnoekonomichnoi diialnosti subiektiv hospodariuvannia: poniattia ta zakonodavche zabezpechennia. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. 2009. No. 2. P. 131-137. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25086/24-Yushina.pdf> [in Ukrainian].

15. Pro praktyku zastosuvannya sudamy zakonodavstva pro vidpovidalnist za okremi zlochyny u sferi hospodarskoi diialnosti: postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 25.04.2003 No. 3. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va003700-03#Text> [in Ukrainian].
16. Snisarenko L.Yu. Orhanizatsiino-pravova forma: poniattia ta praktychne znachennia dlia lehitymatsii subiektiv ekonomichnoi diialnosti. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. 2015. No. 8. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=874> [in Ukrainian].
17. Kampi O.Yu. Osoblyvosti lehitymatsii subiektiv diialnosti iz spilnogo investuvannia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho nats. un.-tu*. 2011. Vyp. 16. P. 141-145. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/17566/1/ОСОБЛИВОСТІ%20ЛЕГІТИМАЦІЇ%20СУБ'ЄКТІВ%20ДІЯЛЬНОСТІ%2013%20СПІЛЬНОГО.pdf> [in Ukrainian].
18. Averianova Ye.V. Pravove rehuliuвання litsenzuvannia hospodarskoi diialnosti: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Kyiv, 2019. 278 p. URL: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/01/%90%22%90%F1%91_%91_%90%E7%91_%91_%90_%90_%90%E7%91_%91_%90_%90_%90%F8.pdf [in Ukrainian].
19. Bobkova A., Manziuk V. Shchodo vidminy litsenzuvannia turahentskoi. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*. 2011. No. 7. P. 59-62. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2011/07_2011.pdf [in Ukrainian].
20. Volik V.V. Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi polityky v haluzi miskoho transportu: administratyvno-pravovi zasady. Dnipropetrovsk: Seredniak T.K., 2016, 494 p. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/993/1/formuvannia_ta_realizatsiia.pdf [in Ukrainian].

Received 16.08.2024

Oleg KULYK,

PhD (Law), Associate Professor at the Department of International Law and Branch Legal Disciplines Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
Doctoral Researcher, State Organization "V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1195-9869

GENERAL AND SPECIAL CONDITIONS FOR VIRTUAL ASSETS SERVICE PROVIDER LEGITIMATION

The article examines the general and special conditions for the legitimation of virtual assets service providers. It is determined that the legitimation of virtual assets service providers is a process of undergoing legal procedures with the objective of gradual confirmation of the legality of entry of virtual assets service providers into the sphere of economic activity, acquisition of economic legal personality, which is necessary for the legal conduct of economic activity, and provision of services related to the circulation of virtual assets.

The legitimation of virtual assets service providers is evidenced by the fulfillment of the legitimation conditions (general and special) provided for by law. The general condition of legitimation, which is a prerequisite for the legal incorporation of a business entity engaged in the circulation of virtual assets, is state registration as a business entity. In order to obtain state confirmation of the legality of entering the business sphere of service providers related to the circulation of virtual assets, which engage in certain types of business activities, specific conditions of legitimation also must be met. These include the completion of special state registration (obtaining a special permission) for all virtual assets service providers, and licensing for those virtual assets service providers that are also functioning as banks or non-bank financial institutions.

Key words: virtual assets, virtual assets market, virtual assets service provider, legitimation of economic activity, legalization of economic activity.